

Nr 463

Av fröken Nordström och fru Hamrin-Thorell, om utredning angående ersättning från den allmänna sjukförsäkringen till ensamstående förvärvsarbetande familjeförsörjare vid bortovaro från arbetet på grund av minderårigt barns sjukdom.

En svårbemästrad situation uppstår för en förvärvsarbetande ensamstående moder, om hon har småbarn placerade på dag- eller familjedaghem och barnet insjuknat och inte tas emot på institutionen eller familjedaghemmet. Samma besvärligheter kan uppstå, då skolbarn i de yngre åldrarna måste vårdas för sjukdom i hem och modern har förvärvsarbete. Kan inte modern skaffa barnvakt tvingas hon ta ledigt från sitt arbete med den följd att hon ofta utöver alla andra normala bekymmer även ådrager sig ekonomiska förluster genom en minskad eller förlorad arbetsinkomst.

I en motion (II:355) till 1956 års riksdag begärdes från vårt håll, att frågan om stöd åt ensamstående familjeförsörjare vid deras barns eller andra anhörigas sjukdom skulle utredas.

I motionen redovisades samhällets stödåtgärder åt de ofullständiga familjerna med minderåriga barn. Man hänvisade till de ogifta mödrarnas mycket små inkomster enligt en undersökning av socialstyrelsen 1953. Motionärerna ansåg, att något måste göras för att kompensera inkomstbortfallet i en situation som den ovan relaterade. Man framhöll förslagsvis, att sjukpenning skulle kunna erhållas från sjukkassan under barnets sjukdom under förutsättning att läkare styrker nödvändigheten av moderns hemma-
varo och att hemhjälp i det aktuella fallet inte kunnat anskaffas genom kommunens försorg.

Motionen fick välvillig behandling i andra lagutskottet (utlåtande nr 13/1956). Den avslogs dock med motiveringen att den departementsberedning, som skulle verkställa översyn av familjeutredningens betänkande, skulle gå igenom de familjepolitiska frågor, som aktualiserats av familjeutredningen. Vidare skulle beredningen göra nödvändiga kompletterande undersökningar. Utskottet ansåg, att frågor av detta slag skulle tas upp till behandling av beredningen.

Utskottet framhöll, att motsvarande problem, som de som berörts i motionen för de ensamstående förvärvsarbetande mödrarna, kan uppkomma beträffande andra grupper, såsom ensamstående förvärvsarbetande fäder och förvärvsarbetande personer, som i sitt hem vårdar åldringar eller andra anhöriga.

Då emellertid inga förslag i denna fråga förelades riksdagen, framfördes vid 1958 års riksdag i en ny motion i ämnet en begäran, att Kungl. Maj:t efter utredning skulle förelägga riksdagen förslag i ämnet.

Med anledning härav anförde andra lagutskottet i sitt utlåtande nr 19/1958 bl. a. att de lösningar som motionärerna diskuterat var behäftade med alltför många svagheter. Utskottet ansåg t. ex. att ett utgivande av den föreslagna sjukpenningen skulle kräva en tungrodd och omständlig administration i avsikt att förhindra missbruk av förmånerna.

I stället ansåg utskottet, att förevarande problem borde lösas främst genom en utbyggnad av den sociala hembjälpn.

Vad den förstnämnda invändningen beträffar bör ett intyg om att ett barn behöver moderns vård i hemmet inte kräva en mer tungrodd eller omständlig administration än behandlingen av vanliga sjukintyg. Anledning saknas att förmoda, att denna förmån skulle missbrukas i större utsträckning än andra ersättningar från sjukkassan.

Möjligheterna att lösa barnpassningsproblemet genom den sociala hembjälpn är uppenbarligen inte tillräckliga. Det har på många håll visat sig mycket svårt trots de stora ansträngningar som gjorts såväl från kommunala myndigheter som från arbetsförmedlingen att rekrytera personal, då kvinnor som har för detta arbete erforderlig erfarenhet och lämplighet icke tycks nöja sig med anställningar av så tillfällig och osäker karaktär. Man måste räkna med att behovet av barnpassning är mycket ojämnt. Stundom blir till följd av banala infektioner bland daghemsbarn och skolbarn behovet plötsligt mycket stort.

Övervägande skäl talar enligt vår mening för att man utöver alla ansträngningar från samhället att skaffa barnvakter försöker lösa barnpassningsproblemet genom att skapa ekonomiska förutsättningar för mödrarna att själva ta hand om sina barn vid sjukdom. Detta torde också för barnets skull i många fall vara det bästa.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en utredning med uppdrag att undersöka förutsättningarna att inom den allmänna sjukförsäkringens ram bereda ensamstående förvärvsarbetande familjeförsörjare, som på grund av minderåriga barns sjukdom tillfälligt tvingas stanna hemma från arbetet, ersättning för härigenom förlorad arbetsförtjänst.

Stockholm den 27 januari 1960

Margareta Nordström

Ruth Hamrin-Thorell